

V Aši není moc památek, **ALE MOST STOJÍ ZA TO**

Starobylá Aš téměř mizela už krátce po 2. světové válce, ale hlavně za komunismu, kdy tu byly strženy domy v celých čtvrtích, bez ohledu na jejich historickou hodnotu, bohužel právě i v nejstarší části města. Do tohoto období spadá také nesmyslné rozhodnutí režimu o přebudování části hřbitova na tenisové kurty.

I proto má tento na pohled ničím nezajímavý a docela obyčejný most pro Aš svůj velký význam. Je důkazem toho,

že město s jeho více než sedmisetletou historií lze téměř vymazat z mapy v průběhu pouhých několika desítek let, aniž

by muselo projít hrůzami přírodní katastrofy či válečného konfliktu. Je odhadováno, že v 50. a 60. letech bylo v Aši zbouráno asi 60 % objektů. Demolice se týkaly především starých domů v okolí radnice a v centru Aše, o které neměli reemigranti a dosídlenci z vnitrozemí, zvyklí na své záhumenky, zájem, a ty, opuštěny, rychle chátraly. Jako první tak přišlo na řadu historické jádro s náměstím.

ÚDAJE O PAMÁTCE

Název: Kamenný most

Datec: 1724, baroko.

Lokalizace: Obec Aš, okres Cheb, kraj Karlovarský.

Památková ochrana: evidováno v ÚSKP 3 pod číslem 46559/4-4280.

Rozměry: výška mostu až 6,65 m, hloubka až 4,3 m, šířka až 16,28 m.

Materiály a techniky: lomový kámen – fylit, sochařsky pojetý pískovec, malta, druhotně beton a stavební keramika (svod odpadních vod).

Známé předchozí zásahy: V nedávné minulosti neoborně přezděna obě madla a do mostovky vložena odpadní roura na vodu.

Vlastník: Město Aš, Kamenná 473/52, 352 01 Aš.

PROPOJENÍ HŘBITOVŮ

Most spojoval starý a nový hřbitov, který byl založen v důsledku prudkého nárůstu obyvatelstva na Ašsku po roce 1700, kdy starý hřbitov, rozkládající se v těsné blízkosti nedalekého evangelického kostela Nejsvětější trojice, přestal potřebám města stačit. Horní část hřbitova okolo kostela byla ještě v 50. letech 20. století využívána k pohřbívání.

Hřbitov byl zrušen v roce 1966 a v 70. letech byly na jeho místě vystavěny již zmiňované a dodnes využívané tenisové kurty. Ty jsou neobvyklé svým kaskádovitým uspořádáním.

NECITLIVÉ ZÁSAHY

Jen připomenutí, že ani kostel se ale do současnosti nedochoval. V lednu 1960

došlo při jeho opravě k požáru a kostel během několika hodin zcela vyhořel. Postaven byl v letech 1747–1749 a představoval nejvýznamnější objekt tohoto města. Jeho monumentálně pojatá stavba nahradila na tomtéž místě původní kostelík z roku 1622. Chránová loď poskytovala místo až pro 2500 osob.

Zrušením hřbitova a demolicí kostela zůstal most osamocenou stavbou překonávající příkop. Ztratil svou funkci i identitu v daném místě, neboť vrchní cesta přes most končí hned u brány v oplocení tenisového areálu.

S JEDNÍM OBLOUKEM

Masivní kamenný most s jediným obloukem o rozpětí 3,25 metru a délce 10 metrů je opatřen zděným zábradlím,

šířka samotné mostovky činí 3,5 metru. Materiálem, který byl ke stavbě použit, byl lomový fylit, hojně se na Ašsku vyskytující hornina, která se zde pro různé stavby v minulosti rozsáhle využívala.

Dle kroniky města byla v roce 1974 na mostu prováděna oprava. Nové přezdění madel a pokus o svod srážkových vod byly ale nevhodnými zásahy, které budou nynějšími postupy odstraněny.

ZACHRAŇTE MOST

V restaurátorském záměru z roku 2016, dle kterého nyní probíhá renovace, se uvádí špatný stav památky. Původní zdívo se zejména v horních partiích západní stěny mostu a v klenbě uvolňuje a vypadá. Na klenbě jsou viditelné trh-

liny způsobené vzájemným oddělením větších částí zdiva. Z horní části mostu není dostatečným způsobem odváděna voda a vlivem migrace vody přes mostovku dlouhodobě dochází k uvedeným projevům destrukce v oblasti klenby. Ze stejné příčiny zde vzniká také minerální depozit, způsobený tzv. krápníkovým efektem.

Nad obloukem nad východní stranou mostu je zazděn pískovcový reliéf, který bude podroben záchrannému zásahu. Mohlo by se jednat o kámen s vyznačeným letopočtem 1724, jak uvádí zdroj ze archivu místního muzea. Na reliéfu v jeho současném stavu není letopočet patrný.

PARK HISTORIE ČI KAPLANKA

Park historie či Kaplanka. Takto je pracovní nazýván zhruba 3,5 hektaru velký park, ohraničený ulicemi U Radnice, Na Příkopě, Kaplanka (část) a Okružní, který v roce 2021 prochází rozsáhlými úpravami. V parku se buduje visutá lávka pro pěší, vzniknou dřevěné chodníky, sanace čeká stávající opěrné zdi, přičemž vystavěno bude několik dalších. Součástí revitalizace budou také nové pěšiny a sadové úpravy. V plánu je i stavba památníku. Ten bude připomínat historii místa, kterou dlouhá staletí představoval evangelický hřbitov. Pietní místo vyrostlo v základech bývalé smuteční síně.

DVĚ FÁZE OBNOVY

Obnova parku je rozdělena do dvou částí. První představují stavební práce, druhou částí je pak virtuální naučná stezka, zmiňující nejen dějiny dané lokality, ale také stěžejní události, prolínající se celou minulostí města. Tolik základní informace k největšímu projektu tohoto investičního roku v Aši.

Předmětem zakázky za 53,5 milionu korun je také rekonstrukce kamenného mostku z roku 1724. U této rekonstrukce se zastavím podrobněji. Jedná se totiž o nejstarší stavbu ve městě, zanedlouho si připomeneme 300 let od jejího dokončení.

Oprava státem chráněné památky se provádí podle restaurátorského záměru a pod dohledem památkářů. Most je jednou ze dvou cenných staveb, které se dochovaly v tzv. staré Aši. Kromě mostu tuto část města představuje už jen radnice z roku 1733. ■

Milan Vrbata,

tiskový mluvčí Městského úřadu v Aši

Zdroje: Archiv muzea v Aši, web města Aše. Restaurátorský záměr BcA. Michala Durdise, BcA. Jiří Kudrna.

OKOVANÁ NOHA HISTORIE

Město Aš bylo historicky v důsledku druhé světové války jedním z nejpoškozenějších měst v naší republice. Neobsazené domy po odsunutém německém obyvatelstvu rychle chátraly, staly se neobyvatelnými a musely být zbořeny. První demolice byly provedeny už v roce 1947, kdy bylo zbouráno zbývajících šest domů ašského Špalíčku. Odhaduje se, že v průběhu dvaceti let od konce 2. světové války bylo v Aši zbořeno 60 % domů – například zmizela historická část města kolem Tržního náměstí a Mikulášského vrchu, stejně jako objekty za Lidovým domem, na Hlavní ulici od Střelnice dolů, celá čtvrť na Selbské – a to není vše. To, co bylo generacemi budováno postupně celá staletí, bylo zničeno v průběhu historicky krátkého období pouhých několika let. K tragické události pro město došlo i v roce 1960, kdy vyhořela jedna z nejkrásnějších památek Aše – evangelický kostel Nejsvětější Trojice. Ještě nedávno zanedbaná část nejstarší Aše, která na sobě nesla asi nejvýraznější stopy po masivních demolicích ve druhé polovině 20. století, kdy v této lokalitě kromě radnice a dvou domů nezůstala prakticky žádná původní zástavba, je nyní částí nejupravenější. Změny byly zahájeny rekonstrukcí radnice v roce 2002, o rok později přibýly úpravy okolí radniční budovy s parkovištěm a památníkem vyhořelého evangelického kostela, následovala výstavba bloku domů se 129 byty v blízké Hlavní a Slovanské

ulici v letech 2003–2006. V roce 2014 prošlo zásadními změnami Goethovo náměstí. V letech 2017–2018 byla provedena konverze bývalého areálu firmy Aritma Aš na multikulturní centrum LaRitma.

Velice si vážíme úsilí současných obyvatel vytvářet novou tvář města, navázanou na historické tradice, zejména s ohledem na skutečnost, že téměř všichni současní občané Aše jsou dosídlenci nebo potomci dosídlenců. O významných počinech v oblasti konverzí a péče o industriální památky jsme v seriálu Industriální stopy Stavitel informovali již v čísle 06–07/2016 v článku „LaRitma vrátila do Aše kulturu“, v čísle 03/2019 v článku „Konverze Singrovky na uměleckou školu“ a v čísle 12/2020 v článku „Region hledá identitu i v papírně v Doubravě“.

Ing. Svatopluk Zídek
Kolegium pro technické památky
ČKAIT & ČSSI

